

DET NORSKE TRAVSELSKAPS DOMSKOMITE

Sak nr. 04/2023

Dato: 23. februar 2023

Saksøker:

Det Norske Travselkaps Påtalekomite
Postboks 194, Økern
0510 Oslo

Saksøkt:

Rune Wiig
*** [Bostedsadresse]
*** [Postnr-/sted]

Domskomiteens sammensetning:

Randi Merete Wahl (leder)
Jan Roger Humlebekk
Anders Morken

Det har ikke framkommet innsigelser mot Det Norske Travselkaps Domskomites (heretter Domskomiteen) sammensetning og Domskomiteens medlemmer er ikke kjent med forhold som skulle innvirke på deres habilitet.

Saken gjelder: Brudd på Antidopingreglementet

Sakens forberedelse

Domskomiteen mottok Påtalekomiteens beslutning 9.12.2022. Påtalebeslutningen ble videresendt til Rune Wiig pr. epost 12. desember 2022, og mottaksbekreftelse ble mottatt samme dag. Tilsvafrist ble satt til 11. januar 2023, samtidig som det ble opplyst om muligheten til å kreve muntlige forhandlinger. Domskomiteen mottok tilsva via DNT pr epost 9. januar 2023 uten krav om muntlig forhandling. Tilsvaret ble videresendt Påtalekomiteen for eventuelle kommentarer samme dag.

Fremstilling av saken

Det Norske Travselkaps Påtalekomite (heretter Påtalekomiteen) har, den 28. november 2022, besluttet påtale mot Rune Wiig for overtredelse av Antidopingreglementets § 3 (1) b).

Royal Power er en norskfødt varmblodsvallak født i 2019, som eies av Solsikke Invest ANS ved Trygve Holtebekk.

Ansvarlig trener og innmelder for det aktuelle løpet var Rune Wiig som er innehaver av profesjonell A-lisens. Wiig har drevet som profesjonell trener siden tidlig 80-tallet på Orre i Rogaland og hadde på tidspunktet 9 hester i trening.

Royal Power gikk løp på Forus Travbane 23. mai 2022. Han ble tatt ut til dopingkontroll etter seier i løpet. Dopingkontrolløren på banen tok rutinemessig urinprøve av hesten. Prøven ble fordelt i to forpakninger og forseglet. Forpakningene ble merket med henholdsvis A- og B-prøve.

Datteren til ansvarlig trener, signerte på dopingprøven i henhold til alminnelig prosedyre og det har ikke fremkommet påstander om uregelmessigheter ved uttaket eller forseglingen av prøvene. A-prøven ble sendt til Statens Veterinærmedicinska Anstalt (SVA), Uppsala, Sverige. Prøven viste funn av betametason, som er et glukokortikoid (kortisonpreparat). Betametason er et betennelsesdempende, inflammatorisk legemiddel som blant annet finnes i Celeston Chronodose, som er vanlig å benytte til intraartikulære injeksjoner hos hest.

B-prøven ble deretter sendt til, og analysert ved Laboratoire de Courses Hippiques (LCH) i Frankrike, som bekreftet funnet i A-prøven.

Hele Europa opererer med et rapporteringsnivå for betametason. Dette innebærer at stoffet som detekteres må ligge over et visst nivå for å rapporteres som positiv prøve. For å unngå tilpasning av medisinbruken er rapporteringsnivået dog ikke offentlig.

Rune Wiig ble orientert om den positive dopingprøven 5. august 2022.

Saken er utredet av Utredningsutvalget for dopingsaker (heretter UUD).

Celeston Chronodose inneholder betametason i depotformulering, hvilket innebærer en forlenget lokal effekt etter injeksjon i eksempelvis ledd. DNT anbefaler på sine hjemmesider å begrense injeksjonene til 24 mg dersom det settes en karenstid på 28 døgn:

«Ved intraartikulær behandling med betametasonfosfat/acetat (Celeston Chronodose) i en maksimumsdose på 24 mg, synes 28 døgns karenstid å være tilstrekkelig. Ved høyere doser må karenstiden økes.»

Det fremgår videre:

«--- Det ovenstående gjelder ved bruk av ett glukokortikoid og ved en enkelt behandling. Totalmengden legemiddel er trolig den viktigste faktoren for å vurdere forlenget karenstid, ikke antall ledd det er injisert i. --- »

UUD oppsøkte Wiig uanmeldt på gården der han driver sin trenervirksomhet, den 5. august 2022. Han ble da opplyst om at dopingprøven av 23. mai 2022 var positiv, uten at det ble oppgitt hvilket stoff det gjaldt. Wiig opplyste at Royal Power var blitt behandlet i ledd ved flere anledninger grunnet uregelmessigheter i hestens trav.

Helsekortet bekreftet at Royal Power ble behandlet med Celeston Chronodose, inneholdende betametason, senest 22. april 2022 (feilført datert 23. april 2022) av veterinær B [Navn]. Wiig opplyste at han alltid var til stede når hestene ble undersøkt eller behandlet. Helsekortet gir ikke opplysninger om hvilke ledd som ble behandlet eller mengden som ble injisert. Wiig opplyste at det gjaldt flere ledd, herunder høyre bak-kne, begge framknær og koder. Veterinæren har anført en karenstid på 28 dager. Det var ingen kommunikasjon mellom behandlende veterinær og Wiig om hvorvidt dette var tilstrekkelig.

UUD tok umiddelbart kontakt med veterinær B som informerte om at det var injisert totalt 204 mg (34 ml a 6 mg) Celeston Chronodose (betametason) den 22. april 2022. Injeksjonene var fordelt på behandlinger i begge framknær, koder og hovledd på begge frembein, samt begge bak-knær og kodeleddet på høyre bakbein, til sammen 9 ledd.

UUD mener at en slik mengde betametason injisert i ledd vil ha en betydelig systemisk effekt fordi det etter hvert absorberes klinisk effektive mengder fra leddene som fordeles i hele kroppen til hesten. Dette vil på kort sikt føre til mobilisering av energi, men vil over tid kunne gi bivirkninger og forstyrre hestens hormonbalanse. Travløp med en hest som er injisert med denne mengden betametason anses dyrevelferdsmessig som svært bekymringsfullt.

UUDs leder, Birgit Ranheim, uttaler at både ansvarlig trener, Rune Wiig og behandlende veterinær [B] har utvist grov uforstand både ved å behandle Royal Power med så stor mengde betametason og ved å la hesten starte i travløp så kort tid etter behandlingen.

DNT har i hovedsak anført:

Påtalekomiteen anfører at hester som deltar i travløp med denne typen forbudte legemidler injisert bryter med det helt grunnleggende prinsippet om at travløp skal foregå på like vilkår for å sikre rettferdig konkurranse.

Wiig visste at hesten var behandlet i mange ledd angjeldende dag og at dette medførte bruk av store mengder kortison.

Det anføres videre at Wiig må ha mistenkt et positivt utfall av dopingprøven da han ringte veterinær [B] etter angjeldende løp og uttrykte usikkerhet knyttet til at hesten var blitt tatt ut i dopingkontroll fordi han visste at hesten var blitt behandlet med mye kortison.

Det er i mange år gitt anbefalinger fra DNT om å begrense injeksjonene til 24 mg dersom det settes en karenstid på 28 døgn. Det vises konkret til Påtalebegjæringens Bilag 2 «Bruk av Glukokortikoider til løpshester» og at denne er publisert på DNTs nettside. Det er i strid med disse anbefalingene å oppgi 28 dagers karenstid når hesten er behandlet i mange ledd og med store mengder betametason.

Det anføres at Wiig har opptrådt bevisst uaktsomt ved å starte med en hest som han har kjent til, eller burde kjent til, var behandlet med store mengder kortison. Han burde forstå at hesten fremdeles kunne være under påvirkning av stoffet på starttidspunktet i løpet.

Påtalekomiteen anfører prinsipalt at Wiig må påtales for grov uaktsom overtredelse av Antidopingreglementets § 3 (1) b), jfr. § 13 (2) b):

«For forsettlig eller grov uaktsom overtredelse a § 3 (1) b) - d) og f) —j) skal ansvarlig trener, eller annen person omfattet av dette reglement, ilegges utelukkelse i minimum 2 år, maksimal livstid, samt bot inntil NOK 1.000.000. For grov uaktsom overtredelse av disse bestemmelser kan utelukkelsen reduseres med inntil 12 måneder.»

Boten størrelse settes til NOK 35.000,-. Det legges vekt på at Wiig deltok i travløp med Royal Power med kunnskap om at hesten var behandlet med store mengder betametason og karenstiden kun var utvidet fra 28 til 31 dager. Wiig, som profesjonell trener, burde innhentet nødvendig informasjon for å forsikre seg om at 31 dagers karens var tilstrekkelig etter injeksjonene.

Det anføres videre som sterkt klanderverdig at Wiig ikke har etablert tilstrekkelig forsvarlige rutiner for korrekt føring av hestens helsekort.

Subsidiært anføres at Wiig må dømmes for uaktsom overtredelse av Antidopingreglementets § 3 (1) b), jfr. § 13 (3) a):

«For uaktsom overtredelse av § 3 (1) b) — d) og f) —j) skal ansvarlig trener, eller annen person omfattet av dette reglement, ilegges bot, minimum NOK 20.000, maksimalt NOK 1.000.000. Botens størrelse skal fastsettes med utgangspunkt i 2 % av gjennomsnittlig innkjørte

premiepenger totalt på trenerstallen tre siste kalenderår forutfor regelbruddet, pluss 10 % av førstepræmien i løpet, men likevel slik at botens størrelse ikke er mindre enn minimumsbeløpet.

»

10 % av førstepræmien i angjeldende travløp, beløp seg til NOK 2.000. Wiigs gjennomsnittlige innkjørt de siste tre år beløper seg til NOK 551.167, hvorav 2 % utgjør NOK 11.023. Botens størrelse er følgelig lavere enn minimumsbeløpet på NOK 20.000,-.

Påtalekomiteen anfører at sakens alvorlige omstendigheter gir grunnlag for å øke boten utover reglementets minimumsbeløp, og finner NOK 35.000 passende.

Atter subsidiært anføres det objektive treneransvar i henhold til Antidopingreglements § 9 (1), jfr. § 13

«For overtredelse av § 3 (1) a — d) som følge av objektivt treneransvar skal ansvarlig trener, eller eier, ilegges bot, minimum NOK 10.000. Botens størrelse skal fastsettes med utgangspunkt i 1 % av gjennomsnittlig innkjørte premiepenger totalt på trenerstallen tre siste kalenderår forutfor regelbruddet pluss 10 % av førstepræmien i løpet, men likevel slik at botens størrelse ikke er mindre enn minimumsbeløpet.»

I henhold til oppstillingen ovenfor faller beregningen under minimumsbeløpet, og det påstås følgelig en bot på NOK 10.000,-.

DNT har nedlagt slik påstand:

Prinsipalt:

Rune Wiig dømmes til bot pålydende NOK 35.000,- samt utelukkelse i tolv — 12 — måneder for grov uaktsom overtredelse av Antidopingreglementets § 3 (1) b), jfr. § 13 (2) b).

Ileggelse av utelukkelse skal i medhold av Antidopingreglements § 13 (1) omfatte:

Tap av retten til å inneha lisens

Tap av retten til å delta i travløp

Tap av retten til å delta i trening eller annet arbeid med hest som er registrert på en treningsliste

Subsidiært:

Rune Wiig dømmes til bot pålydende NOK 35.000,- for uaktsom overtredelse av Antidopingreglementets § 3 (1) b), jfr. § 13 (3) a).

Atter subsidiært:

Rune Wiig dømmes til bot pålydende NOK 10.000,- for brudd på det objektive treneransvaret gjeldende Antidopingreglementets § 3 (1) b)

Rune Wiig har i hovedsak anført:

Royal Power ble behandlet med kortison (betametason) av veterinær [B] 22. april 2022. Behandlingen er innført i hestens helsekort med angivelse av 28 dagers karenstid, i samsvar med DNTs «Forbuds- og karenstidsbestemmelser gjeldende fra 1.01.2022».

Det bestrides ikke at Wiig har et objektivt ansvar for den positive dopingprøven. Det bestrides derimot at han har handlet uaktsomt eller grovt uaktsomt, slik det er nedlagt påstand om i påtalebegjæringen. Det vises til definisjonen av uaktsomhet i Wikipedia som definerer uaktsomhet som en form for skyld som innebærer at man har opptrådt i strid med det en alminnelig fornuftig person ville ha gjort i en tilsvarende sak. Definisjonen på grov uaktsomhet angis som en betegnelse på skyldgrad som innebærer at den aktuelle handlingen eller unnlattelse innebærer et markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte. Det anføres at Wiigs handlinger ikke faller inn under noen av disse begrepene.

Med en start 31 dager etter siste injeksjon med betametason er det lagt inn en sikkerhetsmargin på 10,7 % i forhold til behandlende veterinærs bedømming av relevant karenstid. Det anføres at en sikkerhetsmargin på mer enn 10 %, ikke kan tilsi uaktsomhet. Det anføres videre at de aller fleste utøverne innen travsporten vil legge veterinærs angitte karenstid til grunn.

Behandlende veterinær har drevet sin praksis siden 2008, der hovedvekten har vært på travhester og har derfor inngående kunnskap med å fastsette karenstider i samsvar med gjeldende regelverk. Det var følgelig ingenting som skulle tilsi at Wiig ikke kunne stole på den angitte karenstiden. Veterinæren er nærmest til å kjenne reglene for karenstidens lengde ved ulike medikamenter.

Wiig anfører at han ikke kan holdes ansvarlig for at veterinæren i dette tilfelle utviste et dårlig skjønn i forhold til karenstidens lengde, og at DNTs straffereaksjon må begrenses til innmelders objektive ansvar, jf. § 3 (1) b),

Rune Wiig har nedlagt slik

påstand:

Rune Wiig idømmes en bot pålydende NOK 10.000, for overtredelse av Antidopingsreglementets § 3 (1) b), gjeldende det objektive treneransvaret, jfr. § 13 (4) a).

Domskomiteens vurdering

Det må anses bevist at Royal Power har testet positivt for doping med betametason. Resultatet av dopingprøven er heller ikke bestridt av saksøkte.

Positiv test på forbudte substanser bryter med det grunnleggende prinsippet i antidopingreglements formålsparagraf i § 1 (2) om at travløp skal foregå på like vilkår for å sikre rettferdig konkurranse. «Antidopingreglementet skal bidra til en rettferdig konkurranse».

Antidopingreglementet er ment å forebygge doping av hester og dersom reglementets bestemmelser brytes, taler preventive hensyn for en forholdsvis streng aktsomhetsnorm.

Påtalekomiteen har nedlagt en prinsippal påstand om grov uaktsom overtredelse av Antidopingsreglementet § 3 (1) b) og to subsidiære påstander, henholdsvis for uaktsom overtredelse og objektivt ansvar, i henhold til samme bestemmelse.

Prinsippalt nedlegges påstand om grov uaktsom overtredelse av Antidopingreglements § 3 (1) b, jfr. § 13 (2) b).

Straffelovens § 23 definerer simpel uaktsomhet:

Den som handler i strid med kravet til forsvarlig opptreden på et område, og som ut fra sine personlige forutsetninger kan bebreides, er uaktsom.

og grov uaktsomhet:

Uaktsomheten er grov dersom handlingen er svært klanderverdig og det er grunnlag for sterk bebreidelse.

For å statuere grov uaktsomhet må handlingen følgelig anses som sterkt klanderverdig og det må nærmest foreligge en likegyldighet med følgene av handlingen.

Påtalekomiteen viser til at retningslinjer for beregning av karenstider for bruk av betametason har eksistert og vært publisert i mange år og har vedlagt disse som påtalebeslutningens bilag 2: «Bruk av glukokortikoider til løpshester». Det fremgår av disse at 28 døgns karenstid er tilstrekkelig ved injeksjon med 24 mg, mens det ved høyere doser er påkrevet å øke denne basert på veterinærens faglige skjønn.

Det skal for ordens skyld nevnes at Domskomiteen ikke har vært i stand til å finne disse retningslinjene på DNTs nettside, selv ved søk på publiseringens overskrift.

Domskomiteen har merket seg at det videre fremgår av retningslinjene at den viktigste faktoren ved vurderingen av forlenget karenstid for bruk av betametason er totalmengden legemiddel, ikke antall ledd det er injisert i.

I anliggende tilfelle valgte Wiig å stole på den karenstiden som ble nedtegnet av veterinæren i forhold til injeksjonene med betametason. Wiig har vedgått at han var klar over at flere ledd ble behandlet, men ikke nøyaktig hvilke eller med hvilken mengde.

I hvilken grad det skal klassifiseres som grovt uaktsomt å forholde seg til den karenstid som angis av behandlende veterinær drøftes nedenfor.

Påtalekomiteen synes å ha lagt betydelig vekt på at Wiig uttalte at han var usikker på utfallet av dopingprøvens resultat grunnet legemiddelet som var injisert 31 dager tidligere. Påtalekomiteen vurderer det derfor som en bevisst uaktsom handling når Wiig valgte å starte travløp med en hest han var kjent med var behandlet med så store mengder betametason at det var stor risiko for at den fremdeles kunne være påvirket av stoffet.

Slik Domskomiteen oppfatter ordlyden i UUDs utredning kom ikke Wiigs bekymring som et uoppfordret utsagn, men snarere som svar på spørsmål fra veterinæren: «[B] opplyste innledningsvis i samtalen at han hadde blitt kontaktet av Rune Wiig etter løpet og at Wiig hadde bekreftet at han var litt usikker ...» Domskomiteen tolker dette som at Wiig svarte bekreftende på et spørsmål fra veterinæren om han følte seg litt usikker. Dette betyr imidlertid ikke nødvendigvis at Wiig var klar over risikoen for at hesten fremdeles var påvirket av betametason. Etter Domskomiteens oppfatning er det ikke mulig å fastslå om Wiig har tenkt på muligheten for at kortisonnivået var så høyt at hesten risikerte positiv dopingprøve før løpet.

Domskomiteen tar følgelig ikke uttalelsen som et uttrykk for en bevisst uaktsom handling. Det anses naturlig, i forbindelse med en dopingprøve, å tenke mer nøyaktig gjennom eventuelle behandlinger hesten har fått, og i den forbindelse kontakte behandlende veterinær.

I påstandsgrunnlaget for påstanden om grov uaktsomhet fremheves videre at Wiig er sterkt å bebreide for ikke å ha innhentet nødvendig informasjon for å forsikre seg om at det var forsvarlig å starte med hesten etter 31 dagers karenstid etter den behandlingen den hadde gjennomgått.

Dette grunnlaget forutsetter at Wiig har handlet bevisst uaktsomt. Da Domskomiteen har konkludert med at dette ikke kan statures, er det ikke grunnlag for å drøfte dette påstandsgrunnlaget ytterligere.

Subsidiært anføres at Wiig har handlet uaktsomt. Hvis Wiig ikke har tenkt på at grensen for kortisonnivået for 28 dagers karenstid er overskredet, vil det kunne statures ubevisst uaktsomhet. Spørsmålet er da om han burde tenkt over det og truffet et annet valg.

Domskomiteen har merket seg at behandlende veterinær som injiserte hesten synes å ha manglende rutiner for innføring av behandlinger i helsekortene i strid med Antidopingreglementets § 5 (1) a). I angjeldende tilfelle er det konstateret at feil dato er notert og det ikke er angitt hvilke ledd som er injisert, ei heller mengde. Det kan heller ikke ses at veterinæren har brukt det pålagte skjønn for å vurdere karenstiden, men i stedet notert minimumsgrensen. Det er grunn til å rette sterk kritikk mot behandlende veterinærs agerende i herværende sak.

Domskomiteen har videre merket seg at begge veterinærene som Wiig har benyttet til sine hester, kun har forholdt seg til den minimumsfristen for karenstid på 28 dager, uansett mengde betametason injisert. Så langt Domskomiteen erfarer er dette ikke enestående eksempler. Mye indikerer at veterinærer generelt ikke har tilstrekkelig søkelys på problemstillingen.

Når det er sagt, er Wiig en erfaren og rutinert trener av travhester. Han har en plikt til å sette seg inn i gjeldende regelverk, herunder antidopingreglementet, samt forbuds- og karenstidsbestemmelser. Domskomiteen legger også vekt på at 4 av hestene på hans stall har mangelfullt utfylte helsekort og dermed ikke oppfyller helsekortkravene slik Antidopingreglementet foreskriver. Dette indikerer at Wiig ikke har vektlagt korrekt føring av kortene i tilstrekkelig grad.

Det vil alltid være ansvarlig trener som er ansvarlig for at Antidopingreglementet og underliggende bestemmelser overholdes, jfr. § 2 (3) a). I henhold til bestemmelsen svarer Wiig også for innleide personers handlinger, herunder veterinærer. Dette gjelder også uten hensyn til skyld i hht § 9 (1).

Domskomiteen har etter en samlet vurdering funnet at Wiig handlet i strid med kravet til forsvarlig opptreden og at han, ut fra sin lange erfaring fra travsporten, må bebreides. Han burde ha tenkt på at hesten kunne ha fått en slik mengde betametason at karenstiden nødvendigvis måtte forlenges utover 28/31 døgn og dermed hatt insitament til å innhente nærmere informasjon fra veterinæren for å fastsette nødvendig karenstid.

Rune Wiig blir følgelig å dømme for uaktsom overtredelse av Antidopingreglementets § 3 (1) b), jfr. § 13 (3) a).

Påtalekomiteen har i sin subsidiære påstand for uaktsom overtredelse av Antidopingreglementets § 3 (1) b) nedlagt påstand om bot, stor NOK 35.000,-.

Domskomiteen har funnet å skjerpe denne noe da dopingsaken fremstår som svært alvorlig med tanke på den betydelige mengden betametason hesten var injisert med. Domskomiteen har også lagt straffeskjerpende vekt på den hestevelferdsmessige siden av saken, som er betegnet som svært bekymringsfull. Domskomiteen finner å sette en passende bot til kr. 60.000,-.

Dommen er enstemmig.

Domsslutning

Rune Wiig dømmes for uaktsom overtredelse av § 3 (1) b).

I henhold til Antidopingreglementets § 13 (3) a) idømmes bot, stor NOK 60.000,- - sekstitusen kroner.

Ankemulighet

Denne avgjørelsen kan innklages til DNTs Appellkomite av begge parter. En anke må fremsettes skriftlig og oversendes Domskomiteen senest 14 dager etter mottagelse av dommen, jfr. §§ 20 og 21.

Randi Merete Wahl*

Jan Roger Humlebekk

Anders Morken

*Jeg bekrefter ved min signatur at Domskomiteens øvrige medlemmer den 23. februar 2023 skriftlig har godkjent avgjørelsens innhold til undertegnede.